

333

DEKRET

z dnia 27 lipca 1949 r.

o zmianie dekretu z dnia 13 kwietnia 1945 r. o nadzwyczajnym podatku od wzbogacenia wojennego.

Na podstawie art. 4 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 19 lutego 1947 r. o ustroju i zakresie działania najwyższych organów Rzeczypospolitej Polskiej i ustawy z dnia 2 lipca 1949 r. o upoważnieniu Rządu do wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 41, poz. 302) — Rada Ministrów postanawia, a Rada Państwa zatwierdza, co następuje:

Art. 1. W dekreście z dnia 13 kwietnia 1945 r. o nadzwyczajnym podatku od wzbogacenia wojennego (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 72) wprowadza się następujące zmiany:

1) przed art. 1 zamieszcza się nagłówek w brzmieniu:

„Dział I.

Podatek od wzbogacenia, wynikłego w okresie od dnia 31 sierpnia 1939 r. do dnia 30 czerwca 1945 r.“;

2) art. 6 otrzymuje brzmienie:

„**Art. 6.** 1. Właściwość miejscową dla wymiaru nadzwyczajnego podatku od wzbogacenia wojennego określa się według miejsca siedziby bądź miejsca zamieszkania albo w braku tegoż — miejsca pobytu podatnika w dniu 30 czerwca 1945 r. Jeżeli podatnik nie ma w kraju siedziby, zamieszkania lub pobytu, podatek wymierza się w okręgu, w którym znajdują się przed-

mioty majątkowe podlegające podatkowi. Poza tym mają zastosowanie przepisy o właściwości miejscowej w sprawach podatku dochodowego.

2. O zobowiązaniu podatkowym orzeka na wniosek właściwego urzędu skarbowego obywatelska komisja podatkowa.

3. Orzeczenie obywatelskiej komisji podatkowej i komisji odwoławczej powinno zawierać uzasadnienie.“;

3) po art. 11 wprowadza się nowy dział w brzmieniu:

„Dział II.

Podatek od wzbogacenia wynikającego z regulacji zobowiązań pieniężnych.

Art. 12. 1. Opodatkowaniu podlega wzbogacenie, wynikające z regulacji powstałych przed dniem 31 sierpnia 1944 r., a nie wygasłych do dnia 30 czerwca 1945 r. zobowiązań pieniężnych zarówno prywatno - prawnych jak i publiczno - prawnych na rzecz:

1) Państwa, związków samorządu terytorialnego, przedsiębiorstw państwowych i samorządowych, przedsiębiorstw bankowych, instytucji kredytowych, zakładów ubezpieczeń, instytucji ubezpieczeń społecznych,

2) innych wierzycieli, nie wymienionych w pkt 1,

jeżeli zobowiązania pieniężne są lub będą bądź zabezpieczone hipoteką, bądź ustalone w księgach handlowych chociażby osób trzecich, bądź oparte na ugodach lub orzeczeniach sądowych albo na aktach notarialnych lub uwierzytelnionych notarialnie dokumentach.

2. Jeżeli wskutek unieważnienia umowy, zawartej przed dniem 31 sierpnia 1944 r., powstał po tym terminie obowiązek zwrotu wzajemnego świadczenia pieniężnego, podatkwowi podlega wzbogacenie wynikające z regulacji tego świadczenia.

3. Fakt wygaśnięcia zobowiązania do dnia 30 czerwca 1945 r. powinien być stwierdzony pochodzącym sprzed dnia 1 lipca 1945 r. dokumentem urzędowym lub dokumentem z datą urzędownie poświadczoną.

4. Wzbogacenie nie podlega opodatkowaniu, jeżeli zobowiązanie uległo przedawnieniu do dnia 1 lipca 1945 r.

Art. 13. 1. Obowiązek podatkowy ciąży na osobach fizycznych, prawnych, spadkach nieobjętych, spółkach jawnych, spółkach komandytowych oraz spółkach nie będących spółkami handlowymi, obowiązanych do wykonania zobowiązania pieniężnego.

2. W przypadku wygaśnięcia zobowiązania w okresie od dnia 1 lipca 1945 r. do dnia wejścia w życie niniejszego dekretu przez spłatę ponad sumę nominalną, obowiązek podatkowy ciąży:

1) na wierzycielu — do wysokości kwoty przyjętej ponad sumę nominalną zobowiązania pieniężnego, nie wyżej jednak niż do wysokości podatku obliczonego według art. 18,

2) na dłużniku — do wysokości różnicy między podatkiem obliczonym według art. 18 a kwotą podatku ciążącą na wierzycielu, choćby wierzyciel wyłączony był spod obowiązku podatkowego (ust. 3).

3. Obowiązek podatkowy określony w ust. 2 pkt 1 nie obciąża wierzycieli, jeżeli nimi są osoby, wymienione w art. 14 ust. 1 pkt 1 — 4.

4. W przypadku solidarności zobowiązania pieniężnego obowiązek podatkowy ciąży solidarnie na każdym z dłużników lub wierzycieli.

5. W spółdzielniach mieszkaniowo - budowlanych obowiązek podatkowy ciąży nie na spółdzielni, lecz na poszczególnym członku spółdzielni w stosunku do stanu zadłużenia, przypadającego na każdego z członków z tytułu zaciągnięcia zobowiązania pieniężnego przez spółdzielnię na cele budowy, odbudowy lub remontu kapitałowego.

Art. 14. 1. Od podatku wolne jest wzbogacenie wynikające z regulacji zobowiązań pieniężnych, jeżeli dłużnikami są:

1) Skarb Państwa, przedsiębiorstwa państwowe, chociażby miały formę prawną spółek handlowych, przedsiębiorstwa o kapitale mieszanym: państwowym, spółdzielczym i związków samorządu terytorialnego, centrale spółdzielczo - państwowe oraz przedsiębiorstwa państwowo - spółdzielcze,

2) związki samorządowe i ich przedsiębiorstwa,

3) przedsiębiorstwa bankowe i instytucje kredytowe, zakłady ubezpieczeń oraz instytucje ubezpieczeń społecznych,

4) spółdzielnie i ich związki,

5) osoby prawne, których dochód zgodnie ze statutem jest obracany w całości na cele ogólnej użyteczności, naukowe, oświatowe, kulturalne, sportowe, dobroczynne i opieki społecznej,

6) osoby pobierające wynagrodzenia, do których mają zastosowanie przepisy o podatku od wynagrodzeń,

7) osoby wykonujące twórczość z zakresu sztuk graficznych i plastycznych.

2. Zwolnienie nie przysługuje osobom wymienionym w ust. 1 pkt 6 i 7 będącym:

1) właścicielami bądź jednego lub więcej budynków mających łącznie więcej niż 8 izb, bądź gospodarstwa rolnego, od którego podstawa opodatkowania podatkiem gruntowym w roku powstania obowiązku podatkowego (art. 16) wynosi równowartość ponad 50 kwintali żyta, lub

2) podatnikami podatku dochodowego osiągającymi dochód z jakichkolwiek źródeł przychodów, z wyjątkiem z działalności i twórczości artystycznej, literackiej, naukowej i publicystycznej — w roku podatkowym poprzedzających powstanie obowiązku podatkowego (art. 16), lub

3) podatnikami podatku obrotowego w roku podatkowym poprzedzającym powstanie lub w roku powstania obowiązku podatkowego (art. 16).

Art. 15. Nie podlega opodatkowaniu wzbogacenie wynikające z regulacji zobowiązań pieniężnych:

1) zaciągniętych na lub w związku z prowadzeniem gospodarstwa rolnego, które przeszło na własność Skarbu Państwa po dniu 22 lipca 1944 r. na podstawie przepisów o reformie rolnej lub na podstawie art. 4 dekretu z dnia 6 września 1946 r. o ustroju rolnym i osadnictwie na obszarze Ziemi Odzyskanych i byłego Wolnego Miasta Gdańska (Dz. U. R. P. Nr 49, poz. 279),

2) ciążących na gospodarstwie rolnym, od którego podstawa opodatkowania podatkiem gruntowym w roku powstania obowiązku podatkowego (art. 16) wynosi równowartość do 50 kwintali żyta,

3) z tytułu zadłużenia w b. Funduszu Obrotowym Reformy Rolnej, jeżeli dłużnik obowiązany jest do uiszczania opłaty na rzecz Państwowego Funduszu Ziemi w myśl przepisów dekretu z dnia 28 października 1947 r. o obowiązku uiszczenia opłat przez dłużników b. Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej (Dz. U. R. P. Nr 66, poz. 408),

4) zabezpieczonych hipotecznie na nieruchomościach chociażby zabudowanych, podlegających przepisom dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m. st. Warszawy (Dz. U. R. P. Nr 50, poz. 279), jeżeli korzystanie z tych nieruchomości nie da się pogodzić z ich przeznaczeniem według planu zagospodarowania przestrzennego, a dotychczasowy właściciel nie otrzymał w zamian za nie nieruchomości zastępczej,

5) zabezpieczonych zastawem lub hipoteką, jeżeli przedmiot obciążony zastawem lub nieruchomości obciążona hipoteką uległy wskutek działań wojennych zniszczeniu w stopniu przekraczającym 66% jego pierwotnej wartości,

6) określonych w art. 12 dekretu z dnia 27 lipca 1949 r. o zaciąganiu nowych i określaniu wysokości nie umorzonych zobowiązań pieniężnych (Dz. U. R. P. Nr 45, poz. 332),

7) jeżeli w myśl art. 14 dekretu powołanego w pkt 6 wysokość należności opiewającej na walutę obcą, jako bądź wyłączny, bądź alternatywny z walutą polską środek zapłaty, zostanie określona w drodze umów, zawartych przez Państwo bądź za jego zgodą lub z jego upoważnienia,

8) na rzecz przedsiębiorstw bankowych oraz instytucji kredytowych, jeżeli te zobowiązania wygasły drogą potrącenia z wzajemną wierzytelnością zobowiązanego do tego samego przedsiębiorstwa bankowego lub tej samej instytucji kredytowej w ramach operacji bankowych odrębnie przedwojennych i kupacyjnych.

Art. 16. Obowiązek podatkowy powstaje:

1) z dniem piętnastym miesiąca następującego po dniu wejścia w życie niniejszego dekretu,

2) w miesiąc po nastąpieniu zdarzeń wskazanych w art. 12 ust. 1 pkt 2 i ust. 2, jeżeli wynikły one po dniu wejścia w życie niniejszego dekretu.

Art. 17. 1. Podstawę opodatkowania stanowi nominalna suma zobowiązania pieniężnego w kapitale.

2. Przy hipotece kaucyjnej podstawę opodatkowania stanowi suma kapitałowa rzeczywiście istniejącego zobowiązania pieniężnego, zabezpieczonego kaucją.

Art. 18. 1. Podatek wynosi wielokrotność podstawy opodatkowania:

- 1) 40-krotną dla podatników pierwszej grupy,
- 2) 20-krotną dla podatników drugiej grupy,
- 3) 10-krotną dla podatników trzeciej grupy,
- 4) 10—40-krotną dla podatników czwartej grupy,
- 5) 30-krotną dla podatników piątej grupy.

2. Podatnikami są:

- 1) w pierwszej grupie: osoby czerpiące przychody z:
 - a) przedsiębiorstw handlowych, przemysłowych i usługowych,
 - b) przedsiębiorstw rzemieślniczych, z wyjątkiem zakładów rzemieślniczych wymienionych w trzeciej grupie,
 - c) zajęć zawodowych i zatrudnień o celach zarobkowych, z wyjątkiem wymienionych w drugiej grupie,
 - d) gospodarstw rolnych, jako dzierżawcy,
 - e) dzierżawy, jeżeli chodzi o przychody wydzierżawiających — także z wydzierżawienia gospodarstwa rolnego lub jego części,
 - f) kapitałów pieniężnych i praw majątkowych,
 - g) sprzedaży przedmiotów i praw majątkowych, z wyjątkiem prawa użytkowania gospodarstw rolnych, praw autorskich i innych oraz przedmiotów i praw majątkowych uzyskanych w drodze spadku, zapisu, darowizny lub wyposażenia,
- 2) w drugiej grupie: lekarze, lekarze weterynarii, lekarze dentyści, uprawnieni technicy dentyści, technicy dentyści, felczerzy, położne, pielęgniarki, inżynierowie, architekci, technicy oraz wolne zawody prawnicze,

3) w trzeciej grupie: osoby czerpiące przychody z zakładów rzemieślniczych, jeżeli nie utrzymują poza obrębem zakładu odrębnych miejsc sprzedaży i zatrudniają oprócz właściciela najwyżej dwóch członków rodziny oraz jednego pracownika najemnego, a gdy chodzi o zakłady cukiernicze, piekarskie, wędliniarskie i złotnicze — najwyżej dwóch członków rodziny,

4) w czwartej grupie: właściciele gospodarstw rolnych, z wyjątkiem osób wymienionych w pierwszej grupie pod lit. e); dla podatników tej grupy wielokrotność wynosi w stosunku równowartości podstawy opodatkowania podatkiem gruntowym:

- a) 10-krotną — przy równowartości ponad 50 do 80 kwintali żyta,
- b) 20-krotną — przy równowartości ponad 80 do 150 kwintali żyta,
- c) 30-krotną — przy równowartości ponad 150 do 200 kwintali żyta,
- d) 40-krotną — przy równowartości ponad 200 kwintali żyta,

5) w piątej grupie: właściciele nieruchomości oraz pozostałe osoby nie wymienione w grupach poprzednich.

3. O zaliczeniu podatników do poszczególnych grup decyduje stan faktyczny istniejący w roku powstania obowiązku podatkowego (art. 16), chyba że stan faktyczny istniejący w roku poprzedzającym powstanie obowiązku podatkowego uzasadnia zaliczenie do grupy o wyższej wielokrotności.

4. Jeżeli podatek należy do różnych grup, dla obli-

czenia podatku decydującą jest grupa o najwyższej wielokrotności.

5. Przy obliczaniu podatku podatek zaokrągla się do pełnych złotych w dół.

Art. 19. 1. Osoby, na których ciąży obowiązek podatkowy, obowiązane są w terminie miesięcznym po powstaniu obowiązku podatkowego złożyć do właściwego urzędu skarbowego zeznanie według przepisanej wzoru.

2. Dłużnicy solidarni mogą złożyć jedno wspólne zeznanie.

3. W przypadkach, określonych w art. 13 ust. 2, należy do zeznania dołączyć lub przedstawić dodatkowo w ciągu trzech miesięcy od terminu zeznania dowód w oryginale lub w uwierzytelnionym odpisie, stwierdzający uiszczenie wierzycielowi zobowiązania pieniężnego chociażby w części ponad sumę nominalną zobowiązania. W razie nieprzedłożenia tego dowodu przyjmuje się, że zobowiązanie pieniężne zostało spłacone w sumie nominalnej.

Art. 20. 1. Osoby, na których ciąży obowiązek podatkowy, obowiązane są w terminie do złożenia zeznania wpłacić do kasy właściwego urzędu skarbowego tytułem zaliczki 40% przypadającego podatku, dalszą zaś zaliczkę w wysokości 40% podatku — w terminie do dnia 1 grudnia 1949 r.

2. Różnica pomiędzy kwotą podatku ustaloną przez właściwy urząd skarbowy w decyzji ustalającej zobowiązanie podatkowe a sumą należnych zaliczek płatna jest w ciągu miesiąca od doręczenia decyzji ustalającej zobowiązanie podatkowe, nie wcześniej jednak niż w dniu 31 marca 1950 r.

Art. 21. 1. Wszystkie osoby, które w dniu wejścia w życie niniejszego dekretu prowadzą księgi handlowe lub mają obowiązek ich przechowywania, z których wynikają na ich rzecz zobowiązania pieniężne określone w art. 12, sporządzą pisemne informacje, odrębnie dla każdego zobowiązania i dłużnika (dłużników) według przepisanej wzoru.

2. Informacje powinny być złożone bez odrębnego wezwania właściwym urzędem skarbowym w terminie dwumiesięcznym po dniu wejścia w życie niniejszego dekretu.

3. Obowiązek sporządzenia informacji nie dotyczy zobowiązań pieniężnych osób wymienionych w art. 14 ust. 1 pkt 1 — 4 oraz zobowiązań pieniężnych wymienionych w art. 15 pkt 1 i 3.

Art. 22. 1. W terminie trzymiesięcznym po dniu wejścia w życie niniejszego dekretu władze, urzędy, zakłady, instytucje państwowe i samorządowe, sądy, przedsiębiorstwa bankowe, instytucje kredytowe, zakłady ubezpieczeń i instytucje ubezpieczeń społecznych oraz notariusze sporządzą i przedłożą właściwym urzędem skarbowym informacje według przepisanych wzorów.

2. W przypadkach określonych w art. 12 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 sądy i notariusze będą sporządzać i przysyłać właściwym urzędem skarbowym w terminie miesięcznym od dnia powstania obowiązku podatkowego (art. 16 pkt 2) informacje o wpisach hipotecznych do ksiąg wieczystych, zawarciu ugód i wydaniu orzeczeń sądowych, sporządzeniu aktów notarialnych i uwierzytelnieniu notarialnie dokumentów — odrębnie dla każdej sprawy.

3. Przepis art. 21 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 23. Właściwe urzędy skarbowe ustalają podstawę opodatkowania oraz opracowują wnioski co do wysokości podatku (art. 18), które wraz z aktami przedstawiają obywatelskim komisjom podatkowym.

Art. 24. 1. Właściwość miejscową urzędu skarbowego określa się według miejsca siedziby, zamieszkania,

a w braku tegoż — pobytu dłużnika w dniu powstania obowiązku podatkowego.

2. Właściwość miejscową urzędu skarbowego przy zobowiązaniach solidarnych określa się kolejno:

1) przy zobowiązaniach na rzecz osób, wymienionych w art. 12 ust. 1 pkt 1 — według siedziby tych osób,

2) przy zobowiązaniach zabezpieczonych hipoteką — według siedziby sądu prowadzącego księgę wieczystą,

3) przy zobowiązaniach wynikających z ksiąg handlowych — według miejsca siedziby, zamieszkania lub pobytu osoby prowadzącej księgę handlowe lub mającej obowiązek ich przechowywania,

4) przy zobowiązaniach opartych na ugodach i orzeczeniach sądowych — według siedziby sądu, przed którym zawarto ugodę lub który wydał orzeczenie,

5) przy zobowiązaniach opartych na aktach notarialnych lub uwierzytelnionych notarialnie dokumentach — według siedziby notariusza.

3. W miejscowości, w której znajduje się kilka urzędów skarbowych, właściwym jest w przypadkach określonych w ust. 2 — 1 urząd skarbowy.

Art. 25. Obywatelskie komisje podatkowe ustalają na podstawie materiałów przekazanych przez urzędy skarbowe (art. 23) wysokość zobowiązania podatkowego.

Art. 26. 1. Przy ustalaniu wysokości zobowiązania podatkowego obywatelskie komisje podatkowe i komisje odwoławcze mają prawo, kierując się ogólnym położeniem gospodarczym podatnika obniżyć przypadający podatek w granicach do 50%. W szczególności dotyczy to także przypadku, gdy zobowiązania pieniężne ciążyą na budynkach lub częściach budynków (lokalach), do których mają zastosowanie przepisy dekretu z dnia 28 lipca 1948 r. o najmie lokali (Dz. U. R. P. z 1948 r. Nr 36, poz. 259, Nr 50, poz. 383 i z 1949 r. Nr 18, poz. 114).

2. Orzeczenie komisji powinno zawierać uzasadnienie.

Art. 27. 1. Przed uiszczeniem podatku, przypadającego od wzbogacenia, wynikającego z wygasłego w części lub w całości zobowiązania pieniężnego zabezpieczonego hipoteką, nie może nastąpić bez zezwolenia właściwego urzędu skarbowego wykreślenie hipoteki w księgach wieczystych.

2. Jeżeli przedmiotem aktu notarialnego, który ma być sporządzony, lub dokumentu, na którym notariusz

ma uwierzytelnić podpis, ma być przejście praw i obowiązków, wynikających z zobowiązań pieniężnych podlegających przepisom niniejszego dekretu lub wygaśnięcie zobowiązań pieniężnych, notariusz może sporządzić akt lub uwierzytelnić własnoręcznie podpisu tylko za uprzednim zezwoleniem właściwego urzędu skarbowego lub po stwierdzeniu, że należny podatek od wzbogacenia, wynikającego z regulacji zobowiązań pieniężnych będących przedmiotem aktu lub dokumentu został uiszczony. Stwierdzenie to powinno być uwidocznione na akcie lub dokumencie. Niezależnie od powyższego notariusz obowiązany jest przesiać tygodniowym urzędowi skarbowemu w terminie tygodniowym od daty sporządzenia aktu lub zaświadczenia dokumentu odpis sporządzonego aktu lub zaświadczonego przez niego dokumentu. Koszta sporządzenia odpisu ponoszą strony.

Art. 28. Minister Skarbu może na całym obszarze Państwa lub na poszczególnych jego częściach przyznawać częściowe lub całkowite zwolnienie od podatku zarówno w stosunku do poszczególnych kategorii zobowiązań pieniężnych, jak również w stosunku do poszczególnych grup podatników.

Art. 29. Podatek od wzbogacenia wynikającego z regulacji zobowiązań pieniężnych jest podatkiem osobistym.

Art. 30. Przepisy niniejszego dekretu nie dotyczą wzbogacenia z regulacji zobowiązań pieniężnych ciążących na przedsiębiorstwach, które podpadają pod przepisy ustawy z dnia 3 stycznia 1946 r. o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej (Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 17). Opodatkowanie wzbogacenia, wynikającego z regulacji tych zobowiązań, unormują oddzielne przepisy.“;

4) dotychczasowe art. 12 i 13 oznacza się jako art. 31 i 32.

Art. 2. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrowi Skarbu.

Art. 3. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: B. Bierut

Prezes Rady Ministrów: J. Cyrankiewicz

Minister Skarbu: K. Dąbrowski